



האקדמיה ללשון העברית

מתרגלים כתיב מלא

שאלות אתגר

1. באיזו מילה הכתיב המלא הוא יוצא מן הכלל?
א. לצידם
ב. ליצנות
ג. צוהריים
ד. ציווי
2. באיזו מילה אין כותבים וי"ו לציון תנועת ס?
א. אָנִיָּה
ב. בְּכַתְּבוּ
ג. (אבי) פֶּהָן
ד. קֶרְבָּן
3. באיזו מילה יש הבדל בין הכתיב המנוקד לכתיב המלא?
א. אִמְהוּתִינוּ
ב. מְנַיִו
ג. קִסְמִיכֶם
ד. תְּקוּוּתִיָּה
4. באיזו מילה אין הבדל בין הכתיב המנוקד לכתיב המלא?
א. הָנִי
ב. טוּוּוּת
ג. שְׁמִים
ד. תְּבָה
5. באיזו מילה יש הבדל בין הכתיב המנוקד לכתיב המלא?
א. אֶסְפָּה
ב. הַבִּיטָה
ג. יַדַע
ד. שְׁכָר
6. איזו מילה יוצאת דופן בכתיב חסר הניקוד?
א. נְכָר
ב. מְמַד
ג. מְרוֹץ
ד. נְאוֹת
7. באיזו מילה יש יו"ד בכתיב בצורת הרבים?
א. גְּרַעוֹן
ב. רְאִיוֹן
ג. הֶרְיוֹן
ד. חֶסְכוֹן
8. בפעלים שלהלן חסרה יו"ד. באיזו מהן היו"ד אמורה להיות גם בכתיב המנוקד?
א. השוּוּנוּ
ב. יקחו
ג. מאטה
ד. תארתי
9. מה הסיבה ליו"ד בכתיב המלא של המילים האלה?
ניחן, יירקון, מגירה, מפירים



מתרגלים כתיב מלא

שאלות אתגר

תשובות

- 1. באיזו מילה הכתיב המלא הוא יוצא מן הכלל?**
אפשרות ב: **ליצנות**
הסבר: במילה ליצנות יש יו"ד אף על פי בדרך כלל איננו מוסיפים יו"ד לציון תנועת e.
- 2. באיזו מילה אין כותבים וי"ו לציון תנועת ס?**
אפשרות ג: **(אבי) כהן**
הסבר: המילה כוהן כשהיא שם משפחה נכתבת על פי המסורת ללא וי"ו: כהן. בשאר המילים נוספות וי"וים ויו"דים לפי הכללים: אונייה, בכותבו, קורבן.
- 3. באיזו מילה יש הבדל בין הכתיב המנוקד לכתיב המלא?**
אפשרות א: **אימהותינו**
הסבר: במילה אִמְהוֹתֵינוּ מוסיפים יו"ד בכתיב המלא: אימהותינו. שאר המילים נכתבות כמו בכתיב המנוקד: מנוייו, קיסמיכם, תקוותיה.
- 4. באיזו מילה אין הבדל בין הכתיב המנוקד לכתיב המלא?**
אפשרות ב: **טוות**
הסבר: במילה טוות יש שלוש וי"וים בכתיב המנוקד – חולם מלא, וי"ו שורשית, חולם מלא; השוו למילה קוֹנֹת. בשאר המילים נוספות וי"וים ויו"דים לפי הכללים: הווי, שמיים, תיבה.
- 5. באיזו מילה יש הבדל בין הכתיב המנוקד לכתיב המלא?**
אפשרות ד: **שיכר**
הסבר: במילה שיכר נוספת יו"ד (לפי רשימה של מילים יוצאות דופן בכללי הכתיב של תנועת e). בשאר המילים אין הוספת וי"וים ויו"דים: אספה, הביתה, ידע.
- 6. איזו מילה יוצאת דופן בכתיב חסר הניקוד?**
אפשרות ד: **ניאות**
הסבר: במילה ניאות (נפעל מגזרת ע"ו) הצירי הוא תשלום דגש, ולכן מוסיפים יו"ד; השוו נָדוֹן, בלי ניקוד: ניזון. בשאר המילים אין מוסיפים יו"ד.

7. באיזו מילה יש יו"ד בכתוב בצורת הרבים?

אפשרות א: גירעון

הסבר: בצורת הרבים של גירעון תבוא יו"ד לציון תנועת ו – גירעונות (בניקוד: גִּרְעוֹנוֹת).
בשאר המילים אין כותבים יו"ד בצורת הרבים כי אין תנועת ו – ראיונות (=רְאִיוֹנוֹת), הריונות
(=הִרְיוֹנוֹת), חסכונות (=חִסְכוֹנוֹת).
במילים גירעון (=גִּרְעוֹן), ריאיון (=רְאִיוֹן), היריון (=הִרְיוֹן) כותבים יו"ד בגלל תשלום דגש; השוו חיסכון
(=חִסְכוֹן).

8. בפעלים שלהלן חסרה יו"ד. באיזו מהן היו"ד אמורה להיות גם בכתוב המנוקד?

אפשרות א: השוינו

הסבר: בפועל השוינו צריכה להיות יו"ד גם בניקוד: הִשְׁוִינוּ (יו"ד שורשית, השורש שו"י).
בשאר הפעלים צריכה להיות יו"ד רק בכתוב המלא: יִקְחוּ – ייקחו; מֵאֵטָה – מאיטה; תֵּאָרְתִי – תיארתי.

9. מה הסיבה ליו"ד בכתוב המלא של המילים האלה?

בארבע המילים היו"ד מציינת תשלום דגש:

ניחן = נִחַן – תשלום דגש בבניין נפעל בשורש מגזרת ע"ע.

יירקון = יִרְקוֹן – תשלום דגש במשקל פִּעְלוֹן; השוו זָבְרוֹן.

מגירה = מִגְרָה – תשלום דגש בשורש מגזרת ע"ע (גרר); השוו מְסֻבָּה.

מפירים = מְפִירִים – תשלום דגש בשורש מגזרת ע"ע (פרר); השוו: מְסֻבִּים.